

2019-09-12

Diarienummer

KS 2019/0434

Mattias Hedenrud

Kommunstyrelsens arbetsutskott

mattias.hedenrud@lund.se

Arbetsinstruktion för kommunstyrelsen

Sammanfattning

I samband med att den nya kommunallagen (2017:725) trädde i kraft infördes en bestämmelse om att kommunstyrelsen ska utse en direktör som ska ha den ledande ställningen bland de anställda och vara chef för den förvaltning som finns under styrelsen (KL 7 kap 1 §). Styrelsen ska anta en instruktion för direktören (KL 7 kap. 2 §). Av instruktionen ska det framgå hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen och vilka övriga uppdrag direktören har.

I maj 2019 antog kommunstyrelsen en skrivelse från kommunstyrelsens presidium avseende kommundirektörens roll i Lunds kommun. Frågor som särskilt skulle belysas var:

- Om kommundirektören i fortsättningen bör vara formell chef över förvaltningschefer
- Arbetsgivaransvar för förvaltningschefer
- Rekrytering av förvaltningschefer
- Lönesättning av förvaltningschefer
- Gränsdragning mellan ansvarig nämnd samt kommundirektörens rådighet över förvaltningschefer

Utredningen ska innehålla förslag till minst två möjliga framtida organisationer med rollfördelning för Lunds kommun.

Båda uppdragen har beretts samtidigt av kommunkontoret (KS2017/0925) (KS2019/0434)

Beslutsunderlag

Kommunkontorets tjänsteskrivelse 20190912 (denna skrivelse).
Bilaga till utredning kommundirektörers roll den 5 augusti 2019.
Bilaga kommunförteckning den 5 augusti 2019.
Bilaga förslag arbetsinstruktion för kommunstyrelsen

Barnets bästa

Ärendet berör inte barn.

2019-09-12

Diarienummer

KS 2019/0434

Ärendet

I en politisk organisation är det de förtroendevalda som fattar de strategiska och övergripande besluten. För att besluten ska få önskat genomslag krävs en fungerande förvaltning med anställda som kan samverka med den politiska nivån. Detta förhållande, kommunens politiska styrning och dess verkställande tjänsteorganisation, önskade lagstiftaren tydliggöra i den nya kommunallagen (2017:725).

I kommunallagen infördes en bestämmelse om att kommunstyrelsen ska utse en direktör som ska ha den ledande ställningen bland de anställda och vara chef för den förvaltning som finns under styrelsen (KL 7 kap 1 §). Styrelsen ska anta en instruktion för direktören (KL 7 kap. 2 §) Av instruktionen ska det framgå hur direktören ska leda förvaltningen under styrelsen och vilka övriga uppdrag direktören har.

Regleringen innebär att styrelsen beslutar om den närmare definitionen av direktörens uppdrag vilket bland annat kan omfatta de frågeställningar som efterfrågas i utredningsuppdraget. Frågan om direktörens chefskap för förvaltningschefer är dock en fråga för respektive kommun att besluta om.

Med en fastställd instruktion för hur direktören ska leda sitt uppdrag är det också lagstiftarens förhoppning att samarbetsproblem, otydlig uppgiftsfördelning och hög omsättning på direktörer ska minska. En tydlig fördelning av uppgifter bedöms innebära ett bättre samarbete.

I syfte att även ta tillvara de ambitioner som nyligen formulerades av de förtroendevalda i Lunds kommun har ärendet utvidgats till att även föreslå en arbetsinstruktion för kommunstyrelsens ordförande, biträdande kommundirektör samt förvaltningsdirektörer och direktörer inom kommunstyrelsens förvaltning.

Omvärldsanalys

I enlighet med direktiven i uppdraget att utreda kommundirektörens roll har instruktioner för kommundirektör samt delegationsordningar har inhämtats från 34 kommuner (se bilaga). De jämförda kommunerna är av olika storlek och fördelade över landet, varav 8 har fler än 100 000 invånare. Utifrån frågeställningarna ovan, har en jämförelse mellan kommunerna gjort avseende hur uppdrag har uttryckts och fördelats mellan förtroendevalda i kommunstyrelsen och nämnder samt mellan kommundirektör och förvaltningschefer.

Sju av de undersökta kommunerna har en organisation som innebär att hela tjänsteorganisationen är samlad i en förvaltning. Tre av dessa är kommuner med fler än 100 000 invånare.

2019-09-12

Diarienummer

KS 2019/0434

Huvudsakliga inriktningar i jämförbara kommuner

Tre huvudgrupperingar kan identifieras utifrån politisk idé om styrning. Det är dock viktigt att komma ihåg att det inom respektive grupper också finns skillnader både i organisation och rollfördelning.

De tre modeller som kan urskiljas är:

Politisk modell – som sammanfattat innebär att beslut och rådighet över förvaltningschefer i första hand är ett ansvar för nämnd eller styrelse

Blandmodell – där mer av arbetsgivaransvaret fördelas till kommundirektör. Förvaltningscheferna anställs under kommunstyrelsen med kommundirektören som chef.

Tjänstepersonsmodell – där i princip samtliga arbetsgivarfrågor flyttas från nämnd/styrelse till kommundirektör inklusive rekrytering av övriga direktörer.

Sammanfattningsvis kan konstateras att även om det förekommer olika modeller bland de jämförda kommunerna innebär den vanligaste lösningen att kommundirektören är chef över förvaltningsdirektörerna. Avgörande skillnad är om övriga direktörer anställs av styrelse/nämnd eller direkt av kommundirektör.

Arbetsinstruktion för kommunstyrelsen

I bifogat förslag till arbetsinstruktion tydliggörs arbets- och rollfördelningen mellan kommunstyrelsen och dess ordförande, förvaltningsdirektörer samt mellan kommundirektören och direktörerna inom kommunstyrelsens förvaltning.

Föredragning

Som framhålls i propositionen till kommunallagen, präglas de förtroendevaldas uppdrag av ett allt större uppdrag i sakfrågor tillsammans med ökad komplexitet. För att tillmötesgå detta behov och samtidigt ge förtroendevalda utrymme att koncentrera sig på fler och mer komplexa frågor, är kommunkontorets rekommendation att en blandmodell, med ett tydligt uppdrag till kommundirektör i arbetsgivarrollen är att föredra.

För att säkerställa politiskt genomslag, ökad tydlighet och utvecklade möjligheter till ansvarsutkrävande inom hela kommunstyrelsens ansvarsområde innehåller arbetsinstruktionen för kommunstyrelsen även instruktioner för kommunstyrelsens ordförande. Dessa påtalar att ansvaret för att säkerställa en fungerande arbetsfördelning mellan kommunstyrelsen och kommundirektören faller inom ordförandes ansvarsområde.

2019-09-12

Diarienummer

KS 2019/0434

Avseende löpande och återkommande samtal kring prioriterade områden för det kommande verksamhetsåret mellan ordförande och kommundirektör sker detta redan idag. Ansvar för att dessa genomförs förtydligas genom arbetsinstruktionen. Vidare förtydligas ordförandes ansvar att efter samråd med presidiet genomföra löne- och medarbetarsamtal med kommundirektören.

I Lunds kommun rekryteras förvaltningsdirektörer av kommunstyrelsen som även är anställande nämnd. Det löpande arbetsgivaransvaret sköts i dag i praktiken av kommundirektören vilket innebär att frågor om rehabilitering, ledighet, attest av utlägg och löpande avstämningar hanteras av kommundirektör för att säkerställa fungerande arbetsmiljö.

Gällande rekryteringar sker dessa idag genom att kommunstyrelsen utser en rekryteringsgrupp där hela eller delar av presidierna i berörda nämnder adjungeras liksom kommundirektören. Detta för att säkerställa att samtliga perspektiv beaktas i processen.

Förslaget är därmed att tydliggöra rådande arbetssätt vilket skulle innebära att kommundirektören har fullt arbetsgivaransvar för förvaltningsdirektörerna. Beslut om rekrytering och avveckling av förvaltningsdirektörer tas även fortsättningsvis av kommunstyrelsen.

Ansvar för att genomföra utvecklings- och medarbetarsamtal med förvaltningsdirektörer liksom den löpande löneöversynen har kommundirektören efter samråd med kommunstyrelsens presidium.

I arbetsinstruktionen tydliggörs även att förvaltningsdirektörerna har det övergripande ansvaret för att leda och utveckla förvaltningen i enlighet med övergripande mål. För att ytterligare öka möjligheten till ansvarsutkrävande och politiskt genomslag förtydligas att förvaltningsdirektörerna ansvarar för att säkerställa att förvaltningen följer och arbetar för att uppnå övergripande mål.

Vidare förtydligas förvaltningsdirektörernas ansvar i förhållande till kommunstyrelsen och kommundirektören ur ett kommunövergripande perspektiv. Respektive nämnd är fortsatt den som ytterst ansvarar för den specifika verksamheten och ställer krav på förvaltningsdirektören som chef över verksamheten utifrån ett verksamhetsperspektiv och inom ramen för nämndens ansvar.

Förvaltningsdirektörernas ansvar för styrning, ledning, samordning och utveckling inom sitt ansvarsområde för hela den kommunala organisationen förtydligas.

2019-09-12

Diarienummer

KS 2019/0434

För att säkerställa att kommunstyrelsen löpande informeras om frågor av principiell beskaffenhet inom hela kommunens verksamhet förtydligas detta i förvaltningsdirektörernas uppdrag i arbetsinstruktionen.

Bifogat förslag till arbetsinstruktion för kommunstyrelsen bedöms på bästa sätt uppnå lagstiftarens övergripande syfte. Förslaget skapar möjlighet till ett mer utvecklat ansvarsutkrävande med utgångspunkt i det politiska genomslaget samt en fungerande arbetsmiljö som säkerställer en chef – medarbetarrelation hos kommunens högsta tjänstepersoner.

Resultatet av genomgång av instruktioner och delegationsordningar samt förslag på arbetsinstruktion för kommunstyrelsen finns i bilaga till denna tjänsteskrivelse liksom analys.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutets bedöms inte ha ekonomiska konsekvenser.

Kommunkontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

att fastställa arbetsinstruktion för kommunstyrelsen

Carin Hillåker
Biträdande kommundirektör

Beslut expedieras till:
Samtliga nämnder och styrelser